

Sobota

Uredništvo in upravništvo Kranj, Bleiweisova 7 — Čekovni račun št. 17.497 — Rokopisi se ne vračajo
Izhaja vsako soboto — Naročnina mesečno Din 4.—, četrtletno Din 12.—, polletno Din 23.—, celoletno Din 45.— — Inserati po tarifi

Leto I.

Kranj, 11. septembra 1937

Štev. 6.

Slovenski narod nima zgodovine...

Često nasprotniki slovenskega naroda povdarjajo, da Slovenci nimamo zgodovine, da Slovenci v nasprotju od Srbov nismo zgodovinsko ljudstvo.

Zgodovine pa ne tvorijo samo kralji in cesarji, pa tudi ne generali s svojimi vojskami, ampak celokupno življenje in stremenje kakega ljudstva. Res je, nimamo zgodovine kraljev in cesarjev, imamo pa zgodovino svobodne slovenske države Karantanije. Tu so vladali slovenski vojvode, ki jih je ljudstvo izvolilo in nato ustoličilo na Gosposvetem polju. Ker pa ni moglo slovensko ljudstvo zdržati napada z vseh strani, je prosilo pomoči Bavarce. Ta pomoč pa se je kaj kmalu spremenila v suženjstvo nemški gospodi. Vendar pa so še do l. 1414 smatrali vsi vladarji za potrebno, da so se dali ustoličiti na Gosposvetem polju, kar se je izvršilo v slovenskem jeziku. Gospa sveta in Krnski grad bosta še poznim rodovom pričala, da je tod svobodno slovensko ljudstvo ustoličevalo svoje vojvode.

Če s tem preneha zgodovina svobodne slovenske države, prične nova zgodovina borba tlačnega slovenskega ljudstva za politično in gospodarsko osvoboditev. Kmečki upori so vidni izraz tega slovenskega stremjenja. Trubar, ki je dal prvo slovensko knjigo, je razgibal slovensko ljudstvo. Spoznali so, da smo Slovenci narod, ki ga tlačni gospoda. Trpljenje in nezadovoljstvo je priklopelo do vrhunca, slovenski kmetje so se dignili za **staro pravdo**. Kmečka vojska je bila sicer premagana, voditelje so mučili in umorili, niso pa mogli zamoriti svobodne slovenske misli. Mar ni tudi to zgodovina, ki je enakovredna kosovski bitki? — Bratko Kreft pravi v „Veliki puntariji“: „Kdor govori, da naš narod v daljni preteklosti nima zgodovine, je slep in laže, kajti s ponosom se lahko sklicujemo, da so tista naša zgodovina slovenski kmečki upori. Tudi herojstvo je v njih, večje in veličastnejše, ko vse srednjeveško viteštvo, kar ga je bilo v naših krajih. Slovensko kmečko ljudstvo je v tistih časih, ko sta ga morila Turek in grof, vdržalo na svoji zemlji in preneslo vse napore. Krvavelo je, da je tekla kri v slapovih, a izkrvavelo ni“.

Izkrvavelo ni, ker je bila težnja po svobodi prevelika. To hotenje slovenskega ljudstva se je vzdržalo do novih svetovnih pretresov, preko francoske revolucije prav do velike revolucije 1848. Tedaj pa je slovensko ljudstvo dočakalo dne, ko je moglo z doslej zatrti željo na dan. — **Zedinjena Slovenija** to je bil klic, ki se je razlegal po slovenski zemlji.

Se bolj pa smo dvignili našo kulturo. Že Prešeren je povzdignil naš slovenski jezik, našo slovensko pesem tako visoko, kakor so jo imeli najkulturnejši narodi. Slovenska kultura pa se je širila in večala še naprej. Cankar, Kette, Župančič, vrhovi svetovnega slovesa, so ponesli slovensko knjigo med največje evropske narode. Vsi ti velikanj pa niso hodili po tujini ampak po naši zemlji, med slovenskim ljudstvom. Ni pa bila lahka pot slovenskemu narodu do te kulture. Ne prestano se je moral boriti za pravice slovenskega jezika v šoli in v uradu. Iz zavesti, da smo Slovenci narod, ki ga izkorišča nemška gospoda je vzkli la nova ideja, ideja združitve vseh južnoslovanskih narodov v enakopravno svobodno državo. Na predvečer velike krvave borbe narodov je dale-

Francosko delavstvo na plačanih dopustih

Celokupna Francija se je začela v zadnjem letu veseliti življenja in ga je takorekoč šele začela pravilno uživati. Najbrže bo to eden največjih uspehov prejšnje in sedanje vlade. Plačani dopusti in na stotine manjših, toda vsakemu priprostemu človeku zelo dobrodošlih ugodnosti, ki so s temi zvezane, vse to dela danes v Franciji nepričakovane in nepredvidene čudeže. „Plačani dopusti“ — to ni več prazna fraza in to niso več milodoneče melodije bodočnosti — to so v današnji govorici osebe, delovno ljudstvo, široke mase naroda, ki smejo sedaj prvič vedeti, kaj se pravi: **imeti počitnice**. Danes se govori, da „plačani dopusti“ potujejo po Franciji, da „plačani dopusti“ pridejo na oddih v Cannes in da „plačani dopusti“ uživajo na Cote d'Azur Barva teh glasov je sicer različna: nekateri pripovedujejo to z naslodo, drugi z obžalovanjem pa tudi s sveto jezo, ker jim je proletarijat vsilil svojo, tako nezaheljeno družbo in jim celo pokvaril sicer večni apeliti. To je po mnenju te gospode tudi kršitev stoletnega privilegija, po katerem je imela samo jara gospoda, živeča od brezdolja in rezanja kuponov, pravico do letnih in zimskih dopustov.

Vedno se najde takrat, kadar se v dobrobit ogromne večine naroda vpelje kakršnakoli novost, kopico nezadovoljnih, kateri ponujajo celemu svetu svoje, seveda edino pravilno, mnenje. Pesimisti spreminjajo vsak napredek ravno v nasprotje, kakor oni gospod, ki je prenapolnjene nedeljske vlake proglasil za izvor inflacije, na kar mu je vesela množica iz vlakov odgovorila samo s porogljivim smejanjem.

Toda ta gospod je bil inozemec, kajti v Franciji utihne tudi najzagriženejši nasprotnik prejšnje Blum—Chautempsove ali sedanje Chautemps—Blumove vlade, če zasliši besedo „Loisir“ (izgovori loazir). Beseda „Loisir“ se

kovidni Cankar označil to jugoslovansko idejo takole; „Kakšno jugoslovansko vprašanje v kulturnem ali celo jezikovnem smislu za me sploh ne obstoja. Politično združenje jugoslovanskih narodov se ne sme zgoditi drugače, kakor da se združijo enakopravni in enakovredni narodi“.

Svetovna vojna... V štirih letih je slovensko ljudstvo s svojo krvjo napojilo slovensko zemljo, toda izkrvavelo ni. Prepričani smo bili, da bo iz te krvi vzkli slovenska vsemu slovenskemu ljudstvu, toda barantala je za nas gospoda. Kakor kmečke voditelje so mučili našo slovensko zemljo. Kos za kosom so trgali iz našega telesa. Trst, Gorico, Istro, Celovec, Gospo Sveto so nam iztrgali, toda raztrgali nas niso. To je naša zgodovina...

V nas pa, ki smo „seme izkrvavelega naroda“ je zrasla stara podoba, **podoba zedinjene Slovenije**. Toda med nami pa so se spet našli ljudje, ki so pripravljene prodati našo slovensko kulturo in naš slovenski jezik za — skledo leče. V Kranju, na grobu Simona Jenka je Pregelj preklel vse mešetarje s slovensko kulturo in slovenskim jezikom: „Ali si iz zemlje in matere, sorodnik moj, ali nisi? Kako pa učiš? Da smo plemenska čreda in da nismo narod in ne bomo? Da tudi v svojo bodočnost verjeti ne moremo? Prijatelj moj, tvoje ime je hudič, ker nimaš stopal...“, ker nisi zletel v višino...“, ker ne ljubiš...“, ker le šteješ“!

ne prestavlja ampak se čuti. „Loisir“ je nekaj, kar človek rabi za veselje, za zbiranje novih moči, da pride v miru zopet k sebi in da dobi boljšo sliko o življenju. Je več kot počitek in plemenitejša od zabave; če bi hoteli besedo prestaviti v naš jezik, bi sigurno izgubila del prvotnega pomena. Iz nedosegljivega je nastalo splošno dobro in last milijonov in milijonov delovnega ljudstva. „Loisir“ je sedaj na jeziku vseh. Mnogo časopisov je vpeljalo posebno „Loisir“ rubriko, pojavil se je celo tednik „Paris-Loisir“, eksistira pa že tudi filozofija „Loisir“-ja, katera se znanstveno peča s pojavom in uporabo prostega časa v toku stoletij.

Govorili smo o prenapoljenih vlakih, toda to je samo ena karakteristika. Pravi športnik se vsaj poleti ne vsede na vlak. V Franciji je v prometu na stotisoče tandemov, to je koles za dve osebi. Tandem je premagal slab mestni zrak, enolične filme in spolzko literaturo. Ravno s tandemom se je razvilo taborenje in inozemec bo težko verjel, da izvirajo neštivilni šotori v najbližji okolici Pariza iz združitve tandemov s pred dobrim letom dni vpeljanim „Loisir“-jem. Po zimski pa se je razvil zimski šport, posebno agilni so skijaši, odkar so bili vpeljani pocenjeni vlaki, prosi čas in odkar država podpira razvoj telesnega športa, kar vse je bilo še pred letom dni v Franciji popolnoma nepoznano.

Svetovna razstava je seveda tudi sestavni del „Loisir“-ja, predvsem radi nedavne vpeljave cenjenih dni. Za tri franke si lahko ogledaš cel svet, čarobne vodomete, bajno razsvetljavo, kar vse si je večina predstavljala sedaj samo v pravljicah, mnogo godbe, plesov in celo gledališče. Toda tudi tisti, ki nima treh frankov, lahko uživa razstavo. Za take se oddajajo pri vhodih

Preje ali pozneje bodo morali podjetniki — pri nezmanjšanem zaslužku delavstva — skrajšati delovni čas, vprašanje je samo, ali bodo to storili prostovoljno ali pa bodo po sili razmer k temu primorani.

Sir Harold Bowden
podreds. angl. ind. zveze

posamezni stoli po 1/4 franka tako da se tudi ti lahko vesele in opazujejo v miru bajne razsvetljave tisočernih objektov. Dejstvo, da je svetovna razstava odprta in pristopna tudi širokim plastem francoskega ljudstva, je osiguralo uspeh iste v meri, ki presega vsa pričakovanja in ki postavlja vse zlonamerne pesimiste na laž. Ta uspeh se bo še povečal, ko se vrnejo od sonca ožgani izletniki iz kopalšč in letovišč in ko bodo tudi ti ogledali ogromen napredek tehnike in čudovito organizacijo cele prireditve na svetovni razstavi. Za tiste pa, ki so ostali doma, ne obstoja samo razstava z njenimi atrakcijami. Eno nedeljo se proslavlja v okraju Eure 50 letnica Zola-jeve „Zemlje“ in narod se zgrne na to proslavo kakor bi šel na božjo pot. Drugo nedeljo pelje pot v Versailles, kjer slave Hocha, generala revolucije in trejto romajo stotisoči v Bois de Vincennes, kjer slave prazniku miru in kjer se lahko sliši — proti malenkostni vstopnini — malo govorov, vidi pa veliko telovadnih nastopov in še več plesa.

Francija poskuša nadoknaditi vse, kar je zamudila, z veliko spretnostjo in na gracijozen, miroljuben način. To delo ni lahko, ovire se postavljajo z leve in desne, toda dobra volja in nesebično žrtvovanje člane vlade ljudske fronte, predvsem pa strnjen nastop celokupnega delavstva potom ne-strankarske organizacije, katere edino geslo je zboljšanje delovnih pogojev delovnega ljudstva, vse to je prineslo francoskemu delavstvu in francoskim nameščencem ugodnosti, o katerih naši ljudje komaj sanjajo, kaj še da bi verovali v iste. Čas pa je tudi pri nas, da se delavske organizacije zavedo, da je moč samo v slogi in da so večni medsebojni prepiri edini vzroki, ki onemogočajo boljše in dostojnejše življenske pogoje našemu ljudstvu. Ne pozablajte, da se drža **velekapitalisti sistema enega otroka in ene organizacije, vi pa imate kupe otrok in organizacij!**

5. občinska seja

V četrtek, dne 9. t. m. se je vršila 5. seja kranjskega občinskega odbora s sledečim dnevnim redom: 1. poročila predsedstva, 2. določitev akcije za po točji prizadete kraje, 3. sklepanje o dopisu župnega urada glede poročila za posojilo za novo pokopališče pri „Mestni hranilnici“, 4. Izvolitev komiteja za konkurenčno obravnavo glede ureditve plač za cerkavnika in grobarja, 5. Volitev petih članov v krajevni šolski svet, 6. Določitev 2 članov uprave za podpisovanje obveznostnih listin, 7. Naknadni krediti k proračunu 1935/36, 8. Sklepanje glede pri upravnem sodišču vloženih pritožb proti razrešitvi.

Prvo poročilo predsedstva se je tikalo vpostavitve vozne poti na Kalvarijo. Stavbeno podjetje Slavec bi dalo zastoj na razpolago odvišen material, kateri mu preostaja pri preložitvi gastejskega klanca ter bi bila radi tega gradnja te vozne ceste sedaj najcenejša. Kranjska občina bi prispevala 25.000 tisoč dinarjev, g. Zabret 35.000 dinarjev in odpadajoč del sveta, straziška občina pa bi morala dati 65.000, nudi pa samo 30.000, tako da bo ta načrt sedaj najbrže neizvidljiv ter bomo gradili samo navadno promenadno pot. Uprava dvorskih lovišč je zaprosila, da bi se ji del občinskega lovišča odstopil, toda občina je zavzela odklo-

nilno stališče, ker je proti delitvi lovišča, opozorila pa je it. upravo, da se vrši že v oktobru javna dražba obč. lovišča z izključno ceno Din 2.500, katere se pač vsakdo lahko udeleži. Zandarmarija je zopet urgirala glede dodelitve zemljišča za zidanje kasarne, nakar ji je bilo ponujeno bivše zemljišče OUZD, katero je zelo primerno.

Župni urad prosi občino, da naj ona prevzame zanj garancijo za 200 tisoč dinarjev pri Mestni hranilnici, ker namerava kupiti prostor za novo pokopališče na takozvani „Špici“. Tu so bila mnenja deljena, posebno radi tega, da se ne bi zopet kupčevalo s parcelami ter je bilo svetovano, da naj mestna občina ta prostor sama kupi, da bi potem lahko s pokopališčem sama razpolaga in sama gospodarila. Storjen je bil sklep, da se ta garancija prevzame samo pod pogojem, da se pri v poštev prihajajoči konkurenčni obravnavi mora — če občina to zahteva — ta svet odstopiti občini.

V šolski svet so bili izvoljeni gg. Škerbec, Jereb, Korbar, Rogelj in Sajovic Franc.

Nato se je prešlo k zadnji točki dnevnega reda, k kateri je podal gošpod ravnatelj Košnik izjavo, katero pri našamo v celoti, da javnost spozna način in sredstva, katerih se gotova gošpoda poslužuje že nad dve leti:

Po razrešitvi predsedstva kranjskega občinskega odbora so bile vložene v smislu čl. 129 zakona o občinah tri pritožbe na upravno sodišče. Pritožili so se bivši predsednik občine g. Ciril Pirc, bivši 1. član uprave g. Mavrilij Mayr in občinski odbor v Kranju. Vse pritožbe se nahajajo pred upravnim sodiščem v Celju. Ker se vse pritožbe nanašajo na isto zadevo, je naravno, da bo sodišče obravnavalo vse tri pritožbe skupaj. Med tem je g. Mayr umaknil svojo pritožbo. Upravno sodišče je pokrenilo tedaj v mnenju, da je morebiti zadeva že poravnana mirnim putem, poziv na druga dva pritožnika, če morebiti umakneta tudi onadva svoja priziva. Vsled tega prihaja sedaj občinski odbor v Kranju do tega, da obravnava v tej zadevi.

V tem se odigrava sedaj zadnji akt tragedije razpuščenega kranjskega občinskega odbora. Znano vam je, da je pri volitvah v oktobru 1933 zmagala lista g. Pirca Cirila. V novi občinski odbor je prišlo precejšno število mladih agilnih ljudi. Novi odbor si je sestavil takoj delavni program, ki ga je predložila deputacija kranjske občine v l. 1934 takratnemu banu dr. Marušiču. Da se ta program v bistvu prav nič ne razlikuje od delovnega programa sedanjega občinskega odbora, bodele videli iz objave tega programa, ki jo pokrenem v kratkem.

Ker je izid občinskih volitev v letu 1933 temeljito prekrizal račune gotovih gospodov, je nastala divja gonja proti občinskemu odboru odnosno proti njegovemu predsedniku. Ne spuščam se tu v razne govorice in novice, ki so jih stalno spuščali gotovi krogi v svet.

Sporedno s časopisnimi napadi so se vršile vsemogoče denunciacije in intervencije. Kot kuriozum navajam le znano avtomobilsko procesijo v Ljubljano v svrhu preprečitve uvedbe občinske trošarine. Sledile so oblastvene revizije občinskega gospodarstva. Te so morale ugotoviti, da je občinsko gospodarstvo v redu. Najdejo se pa povsod manjše napake. Kdo si upa trditi, da je brez njih? Te malenkostne pogoške, večinoma formalnega značaja, je bilo treba napihovati v toliko, da bi se našel povod za razrešitev predsedstva občine. Da bi razrešitev imela večji efekt, podane so bile ovadbe državnemu pravdniku, da je predsedstvo zagrešilo nečastna dejanja.

Proti razrešitvi so vložili, kakor je bilo že omenjeno, prizadeti in kranjski občinski odbor pritožbo na upravno sodišče. Občinski odbor je bil dolžen storiti lo obrambo svoje časti, v obrambo svojega vestnega in poštvalnega dela, ki ga je vršil skupno z razrešenim predsedstvom. Njegovo slabo gospodarstvo in zanemarjanje občinskih zadev obstajalo je najbrž v tem, da je razrešena uprava izročila imenovani upravi blagajniški prebitek kakajga pol milijona dinarjev. Ta prihranek prejšnje občinske uprave je omogočil, da smo mogli kriti letošnji proračunski primankljaj v znesku nad 400.000 dinarjev.

Vestna, temeljita preiskava, pravična sodba nepristranskih sodnikov naj bi izrekla, ali smo krivi ali ne. V prvem slučaju bo sodba zadoščenje prizadetim, obenem pa tudi obsodba onih, ki so to akcijo pokrenili.

Če vam še ni znano, vam povem sedaj, da je državni pravdnik preiskavo ustavil, ker ni mogel ugotoviti nič kaznjivega. Na podlagi tega dejstva je pravorek upravnega sodišča že jasen. Sedaj ne gre več za to, da je zagrešilo bivše predsedstvo kranjske občine kazniva ali nečastna dejanja, sedaj je na kocki obsodba tistih neodgovornih elementov, ki so povzročili lanske dogodke. Sram jih je, da bi širša javnost spoznala njihova pola in dejanja. Za to je treba sodbo upravnega sodišča preprečiti z umaknitvijo pritožbe. Boje se sodbe javnosti, boje se sodbe volilcev, ki bodo imeli priliko govoriti o tem, če ne prej pa pri prihodnjih volitvah. Zagotovim vas pa, če sklenete danes umaknitev, zadeve ne bode spravili iz sveta. G. Pirc Ciril ni umaknil pritožbe in je ne bo umaknil Upravno sodišče bo tedaj moralo izdati razsodbo o razrešitvi predsedstva kranjske občine. Mnenja sem celo, da sedanji občinski odbor z moralnega stališča, s stališča stalnosti javne in politične morale, ni niti kompetenten, sklepati o umaknitvi pritožbe. Če bi se nanašal predlog na kako zadevo materialnega značaja, bi bilo povsem na mestu, da se sklep spremeni, ako bi okoliščine to zahtevale. Tu je pa vprašanje, ki se tiče časti, poštenja predsedstva in članov prejšnjega občinskega odbora.

Kot razlog za umaknitev pritožbe sem slišal navedbo, da bi se ne razburjale in podžigale strasti. K temu razlogu pripominjam, da se mi zdi zelo čudno, da bi kdo videl v pravični sodbi nepristranskega sodišča pobudo za podžiganje strasti. Razburjal se bo pač tisti, ki ima slabo vest. V tem pa ne vidim nobene škode.

Prepričan sem, da vsi ljubite pravico, da ste uverjeni do dna srca, da je ravna pot najboljša pot.

Predlagam tedaj, da te zadeve sploh ne obravnavamo in preidemo preko te točke na dnevni red. Predlagam tudi v smislu čl. 64. zakona o občinah tajno glasovanje.

Izvajanja g. Košnika sta podprla gg. Krč in Colnar; slednji je zaključil z besedami: „Lahko je čast krasti, težje pa je potem to popraviti“. Tajno glasovanje je bilo od „večine“ odklonjeno, predlog uprave, da se pritožba občine umakne, pa je bil od iste „večine“ sprejet s 15 glasovi. Za ta predlog so glasovali tudi gg. Fock, Holchaker, Toporiš in drugi. G. dr. Megušar se je poglabil v juristično in avtentično razlago tega vprašanja. Povedal je, da imamo sedaj v Celju novega sodnika, ja celo dva nova sodnika in da se neve, kako bi zadeva pri tem sodišču izpadla. — Gospoda od večine je samo pozabila, da je sodišče zato tukaj, da krivce neoziraje se na vse kompromise, kaznuje, nedolžnim ljudem pa da zadoščenje, do katerega ima vsak državljan pravico.

so jim storili že preveč krivic, so jih lepo napojili, stresli so prednje komisa in konzerv, pa mesa in tobaka, vsega je bilo na kupe. Pa so Janezi kranjski pozabili na vse, privoščili so si stokrat pristradanega komisa, napili so se rumo do neznanske korajže, s svojo usodo so se spel sprijaznili, še svojo gospodo so milo gledali. Takrat pa so jih poslali naprej, med granate, šrapnele, bajonete, mine, — v pekel. O, rum je delal čudeže!

Danes pa kranjski Janezi hodimo na izlete. Na Korensko sedlo, v Bohinj, k Savskim jamam. Jemo klobase, različne, čevapčiče, pijemo pivo in vino in še časopisi pišejo od nas in nas hvajajo: „Danes na tem prazničnem mestu smo vsi enaki: delavec uradnik in delovodja in v naših srcih naj poživi zavest skupnosti, enaki ponosni, da pripadamo isti delovni družini, celo isti delovni skupini“. (Tov. vestnik 1. 8.) Če bi to mi pisali, bi nam rekli, da smo boljše vikli!

Vendar vsaj to pa smemo povedati, da nas tudi ta izletniški rum ne bo opijanal. Premalo ga je in še od vojske sem mu ne zaupamo. Vemo namreč, da rum vedno prinaša nesrečo, posebno takrat, kadar teče tako gniljivo. Spo-

Gusarstvo na Sredozemskem morju

Komu pripadajo podmornice?

Koncem srednjega in začetkom novega veka je slonelo gusarstvo skoraj na zakoniti podlagi. Nekatere države so izdajale enostavno povelja za zaplenitev ladij pomorskim kapetanom ter si seveda potem delile tudi plen z istimi. Na ta način so nastajala takrat velika premoženja, dočim se danes tudi še „gusari“ na kopnem, seveda po izpremenjenih in vsestransko preizkušnih receptih.

Zadnje tedne se govori o piratstvu v Sredozemskem morju. Označba sicer ne odgovarja dobesedno, ker gre za podmornice, ki potaplja — in večinoma ne plenijo — iz političnih vzrokov ladje, katere prevažajo hrano, živiljske potrebščine, pa tudi municijo za legalno špansko vlado in države, katere simpatizirajo (?) z njo. Pred kratkim je bila napadena celo angleška križarka od take podmornice. Akcijski radij teh podmornic, ki se, kakor izgleda, vojujejo na svojo roko in brez vojne napovedi, je zelo velik ter sega od španske obale do Dardanel. Razumljivo je, da se vsi morjeplovci upravičeno razburjajo radi teh misterioznih napadov. Ne ve se namreč pozitivno, komu te podmornice pripadajo, kljub temu, da je sum z upravičenostjo naperjen samo proti eni državi.

V teku štirinajstih dni je bilo izvršenih preko 20 takih napadov na nevtalne in republikanske španske ladje. Navadno uspešno. Vožnja po Sredozemskem morju postaja nevarna in glasom časopisnih vesti se angleški mornarji že branijo vseh voženj po tem morju. Ravnotako so ogrožena angleška in francoska morska pota proti vzhodu in za obe ti pomorski veselili, ki hočeta na morju nekaj predstavljati, ni ravno častno, če par podmornic ustrahuje njihove ladje ter jih celo sistematično potaplja. Britanska vlada razpolaga sedaj že z 80 edinicami v Sredozemskem morju, toda uspeh, katerega Angleži pričakujejo, se še ni pojavil.

Za enkrat je predvidena poleg seje Društva narodov v Ženevi tudi konferenca vseh sredozemskih držav, katera naj bi sklenila kolektiven nastop proti misterioznim podmornicam. Razumljivo je, da bi vsi zainteresirani radi preje zvedeli komu te podmornice pripadajo. V Angliji ne skrivajo prepričanja, da so to italijanske enote, v Parizu so pa istega mnenja. Italijansko časopisje je radi tega zelo razburjeno ter trdi v soglasju z nemškimi, da so te podmornice v zvezi z valencijsko vlado, da jih pošilja Rusija in da imajo špansko-nacionalno zastavo samo radi varanja svetovnega mnenja. Ta izgovor je povsem jalov, če pomislimo, da te „sovjetske“ podmornice napadajo posebno dosledno ruske tovarne ladje in potapljaajo parnike valencijske vlade. Možno je tudi, da je Italija posodila te podmornice generalu Francu, toda gotovosti ni. Angleške

ladje sicer poskušajo eruirati nacionaliteto teh podmornic, toda do danes se jim to še ni posrečilo.

Sedaj nastaja vprašanje, če se bo sredozemska konferenca v Ženevi sploh vršila, kdo vse se je bo udeležil in kakšni bodo njeni ukrepi. Nemčija izjavlja, da ni več članica Društva narodov, da nima v Ženevi ničesar iskali in da je proti vsakem kolektivnemu nastopu v Sredozemskem morju. Tudi udeležba Italije je dvomljiva, če pomislimo na razburjenje italijanskega javnega mnenja radi citiranih francoskih in angleških krogov o identiteti in pripadnosti podmornic. Resnih izsledkov za upostavitve normalnih razmer v Sredozemskem morju torej še ni na vidiku, razen če se velesile zedinijo na vpeljavo nekake pomorske policije. Sedanje stanje je nevzdržno, ker pač ne gre, da bi se v mirni dobi potapljale nevtalne ladje samo zato, ker divja v daljnji Španiji državljanska vojna. Končno živimo vendarle v 20. stoletju in čeprav so politične strasti res precej podivjale, vseeno ni torpediranje tovornih parnikov in napadanje angleških bojnih ladij nekaj tako normalnega, da reputacija pomorskih veselil ne bi na tem trpela.

Stranka, država in državna služba

V zanimivi sodbi je Deželno sodišče v Dortmundu, kot vzklicna instanca, potrdilo brez omejitve vprašanje, če naj se smatra izstop iz narodno-socialistične stranke za veljaven vzrok pri brezpogojnem odpustu iz državne ali samoupravne službe. Zadeva obstoja v sledečih dejstvih: Dne 31. januarja letos je župnik Klose objavil v časopisu „Evangelisches Gemeindeblatt“ članek, ki se je pečal z zadnjimi urami na smrt obsojenega morilca Kulicke. Ta članek je izzval hudo kritiko. Generalni državni tožilec je opozoril prizadelega župnika na to, da je objavil stvari, katere je zvedel kot službena oseba — jetniški duhovnik — in da je radi tega vezan na najstrožjo molčečnost. Ni torej dopustljivo, da se v javnosti obravnava obnašanje na smrt obsojenih zločincev v zadnjih urah. Župnik, ki je bil od leta 1929. član nar. soc. stranke, je na to prijavi izstop iz iste. Takoj na to je bil tudi odpuščen iz državne službe kot jetniški duhovnik. Njegova tožba na preklic odpovedi je bila od deželnega sodišča zavrnjena. Justična uprava je v prizivni razpravi poudarjala, da zadostuje že samo dejstvo izstopa iz stranke za brezpogojen odpust iz državne službe, ker je dotični s tem prelomil dolžnost zvestobe nasproti vodji in državnem kanclerju.

Tako se deli pravica v Hitlerjevem carstvu...

PODLISTEK

Rum

Med vojno sem služil pri Bošnjakih, ki so bili slavni in znani po svojih junastvih. Borili so se za cesarja in njegovo Avstrijo na vso moč, čeprav to ni bil njihov cesar in Avstrija ni bila njihova domovina, — komaj slaba mačeha. Niso tega opravljali z veseljem in iz navdušenja, temveč pač zaradi tega, ker so morali tako. In še zaradi nečesa: zaradi ruma, ki je že prišel v pregovor. Za kozarec ruma, ki ga je bilo vedno dosti na razpolago, kadar so tuji gospodarji Bošnjake hoteli posebno pripraviti na hudo borbo za svoje interese, so pri praznih in zadržanih želodcih Bošnjaki pozabili na vse prestane težave in zamere, na vse hudobije svojih oblastnikov in so šli v boj zanje, pustili so se z rumom uspraviti in omamiti, da niso sprevideli in spoznali, da se za tujca bore in bijejo, za tuje koristi, ki jim pišejo življenje, sekajo rane, da se koljejo za tiste, ki jih bodo ob prvi priliki spet pritisnili ob tla.

Prav tako je bilo tudi pri kranjskih Janezih: kadar so se jih bali in kadar

mladi so nas oskubili, dali so nam novo pogodbo, ki nam je povečini raztrejnila mezde in nam zadržila pasove. Nevarno je bilo, da bi čez polleje vendarle kdo dvignil glavo in se zbrihtal, poleti se pač prestane tudi v hosti in borba bi bila druga kot je bila spomladi. Vedo namreč na oni strani, da bi bili bolj odporni, čas bi bil nam naklonjen. In naročil je toliko, da po Javorniku in na Savi najmočnejši hrusti padajo po tleh in kolnejo delo, ki jim je bilo prej veselje — kdo bo pa izpolnjeval naročila, če godrnjavih kranjskih Janezov z rumom ne potolažimo?

In tako smo začeli hoditi na izlete, plešemo po cestah od veselja, pojemo, muziciramo in hvalimo podjetniško modrost, ki nam poje hvalo, sedaj ko je spet skrila svoje rogove in kremplje, da jih nabrusi za jesen ali zimo. Spomladi nas je že dobro oprasnila, zato nas zdaj gladi z izleti in sožitjem v naravi. Zraven nas pa še ob nedeljah in delopustu nadzira; namesto da bi se menili med seboj in z našimi zapniki, moramo kakor šolarji na izlete ali za procesijo. Če izostanemo, nas pa zapišejo.

Pravijo da samo v naš blagor vse to počenja, srečni so, najsrečnejše

dneve v življenju obhajajo, ko so z nami na izletu. Se za birmo in poroko se niso tako blaženo počutili kot zdaj. In vsi hodijo tako medeni med nas, predsedniki, šefi, obratovodje, ravnatelji, nadzorniki. Pišejo o nas v svojem blagoslovljenem tedniku, slikajo nas. Kako, da so nas začeli tako nenadoma ljubiti in spoštovati, se vprašamo? Saj bi nam vendarle mogli te svoje občutke in naklonjenost pokazati že spomladi, ko smo se pogajali!

Samo en odgovor je na to: „Rum!“ Toda tudi ta rum smo spregledali in tudi tej pijači se ne bomo vdali. Vemo, da teče ta pijača za naš denar in na naš račun, za prihranek od spomladi. Mar naj bi nam bili za vse te izletniške tisočake zvišali mezde in nas pustili, da bi si v miru privoščili nedelje in počitek! Več bi bilo s tem blagoslova kakor tako, manj bi bilo pohujšanja in sramote.

Vendar zdaj saj vemo, da gremo hudim časom nasproti: rum nam to kaže! Zdaj se bomo vsaj mogli pošteno pripraviti. Pogledali bomo, da od tega ruma ne bo več nas glava bolela. Naj ga pije in kuha gostilničar sam!

„Naš kovinar“ Jesenice

TEDENSKE VESTI

Proslava rojstnega dne Njeg. Vel. kraljica Petra II. in razvitje prapora sokolske dece. Ves Kranj se je okrasil za sokolsko svečanost, ko je bil sokolski deci poklonjen prapor, nad katerim je kumstvo prevzela Nj. Vel. kraljica Marija. Čeprav so posamezna sokolska društva na Gorenjskem imela svoje domače svečanosti in nastope, je vendar bila udeležba poleg domačega sokolstva tudi od drugod častna; zlasti sta se izkazala Škofja Loka in Tržič. Svečanost se je pričela pred Narodnim domom, ko se je pripeljala zastopnica Nj. Vel. kraljice Marije ga, dvorna dama Franja Tavčarjeva. Priscrčno jo je pozdravil domači starešina Završnik in ji je bilo poklonjeno cvetje. Pri izročitvi krasnega mladinskega prapora deci v roke praporščaku Ekarju so po govoru starešine Završnika izrekli priscrčne čestitke tudi po en Poljak, Rus in Čeh, ki so zaposleni v tukajšnji industriji. Čestlita je tudi župan Česen. Izpred Narodnega doma se je razvil slavoslovni sprevod na letno telovadišče, kjer je sledil krasen naslop. Tako pred Narodnim domom kakor na telovadišču sta sodelovali škofjeloška vojaška godba in godba domačega Godbenega društva. Zvečer je bil ves Kranj razsvetljen in vse prebivalstvo se je zgrnilo h krasni bakladi na čast rojstnemu dnevu prvega sokolskega starešine kralja Petra.

Premestitev profesorjev. Na lastno prošnjo so premeščeni: g. prof. Planina Franc na klas. gimnazijo v Ljubljani, strokovna učiteljica ga. Planina Marija na II. realno v Ljubljani, ga. Kozina Elizabeta in ga. Kuljiš Diva tudi v Ljubljano, v Kranj pa prideta iz Ljubljane g. Zagar Otakar, iz Maribora pa naša rojkinja gđ. Rosanda Pirčeva.

Ustanovni občni zbor. V nedeljo 12. septembra 1937. se vrši ob 9. uri dopoldne v dvorani restavracije Semen ustanovni občni zbor „Delavske nabavljalne zadruge z. o. z. v Kranju“. Vsi, ki se zanimajo za to prepotrebno ustanovo, naj pravočasno pristopijo, ker imajo samo oni, ki poravnajo razen vpisnine tudi prvi obrok deleža, glasovalno pravico. Samo z združništvom bomo dosegli vsaj trohico onega, kar nam gre! K obilni udeležbi vabi — Pripravljalni odbor.

Predavanje o „Trgovski zadrugi“. V petek, dne 10. t. m. bo ob 20. uri zvečer predaval g. Sedlar Ivan iz Ljubljane v pisarni Združenja trgovcev v Kranju o „Trgovskih zadrugah“. Vabimo članstvo, osobito špeceriste, da se tega zanimivega predavanja udeleži. Vstopnine ni. Uprava združenja trgovcev.

Someščani! Kraljevska banska uprava je izdala proglas na vse prebivalstvo, da naj bi s prostovoljnimi prispevki pomagali ublažiti veliko nesrečo in škodo, ki so jo po nekaterih krajih dravske banovine povzročila toča in neurja. Obračam se tem potom na vse p. l. meščane, zlasti premožnejše sloje, da prispevajo k zbirki, da bo ta čim izdatnejša. Pomoč je nujna. Prispevki se lahko dajejo v denarju ali v blagu in jih sprejema dnevno med uradnimi urami občina. Da bi ostalo pobiranje po hišah, vabim vse meščane, da se temu vabilu čimprej in v polnem številu odzovejo. Občina Kranj.

V nedeljo se vrši na Kokrici vaško žegnanje. Na krofe vabi gostilna Lakner.

Dva velika avtobusa Postojnčanov sta nas obiskala preteklo nedeljo. Kljub temu, da imamo v Kranju nad 60 društev, lujsko-prometnih, kulturnih, športnih, karitativnih, primorskih in podobnih, ni smatralo niti eno društvo za potrebno, da jih pozdravi in da jim razkaže naše mesto in naše znamenitosti. Sami so tavalji po mestu, iskali Prešerna in njegov grob ter druge naše spomine, pod vodstvom mladega duhovnika, mi bomo pa peli naprej: Reka, Trsl, Gorica...

Radi § 28. točke 4. zakona o občinah, ki pravi, da občinski dobavitelji ne morejo biti občinski odborniki, je bilo razrešenih tekom zadnjih dveh let že nebroj odbornikov. Slavni bankski upravi in g. županu kranjskemu sigurno

ni znano, da prodaja g. Gorjanc, veletrgovec in veleposestnik, obenem pa tudi občinski odbornik, stalno bencin za mestni škropilni avtomobil ter da je pogodba med Standard Oil Company in gospodom Gorjancem glede prodaje bencina podpisana in sklenjena od slednjega osebno. Po odstopu ali razrešitvi gospoda Gorjanca bi prišel kot novi občinski odbornik po vrstnem redu v poštev g. dr. Šilar Igo, ki je že star in dober poznavalec gospodarskih razmer na občini, kar bo dobrobitu naše občine lahko samo koristilo.

Nekatere trgovske pisarne in trgovine, liberalne in klerikalne, ne poznajo ne nedelje ne praznikov. Lastnikom samim pač ne moremo braniti, da delajo v zaprtih prostorih seveda, kar in kadar hočejo. Nekaj drugega pa je z nameščenci; za te je nedelja edini dan počitka, ki je tudi zakonito določen ter nima nihče — tudi ne z ozirom na obilno ponudbo moči na delovnem trgu — pravice odvzeti ali prikrajševati ta krvavo zaslužen počitek. Klerikalce, ki se tolikokrat sklicujejo na božje zapovedi, opozarjamo, da se ravno po istih nedeljsko delo smatra kot smrtni greh, liberalce pa, ki stalno povdarjajo svojo nacionalnost in državljanost, spominjamo, da gaženje pozitivnih državnih zakonov in naredb ne predstavlja dobrih jugoslovanskih ali jugoslovenskih državljanov.

Vse inserente, dopisnike, organizacije in društva naprošamo, da oddajajo vsa naročila in obvestila le direktno v naši pisarni: Uprava „Sobote“ Kranj, Bleiweisova ul. 7.

GOSPODARSTVO

Assicurazioni Generali v Trstu področje Jugoslavija

Assicurazioni Generali, s centralo v Trstu, objavlja v „Službenih Novinah“ štev. 198. bilanco za preteklo poslovno leto 1936. z ozirom na njeno delovanje v Jugoslaviji. Ker naši „veliki“ dnevniki in tedniki ne posejajo skoraj nobene pažnje poslovanju tujih velepodjetij na našem ozemlju, zato hočemo mi v par konstatacijah opozoriti oblast in vse prizadete kroge na sledeča dejstva, katera so kljub nejasnim in nepopolnim podatkom vsakoletno predloženih bilanc značilna za način, kako se javnost obvešča o tem poslovanju.

Da bi se naši javnosti vtili vnaprej zahtevani respekt pred tem italjanskim velepodjetjem, se navaja na prvem mestu — najbrže po vzorcu dunajskega „Feniksa“ — bilanca kompletne centralne v Trstu, katere skupna aktivna bilančna vsota dosega ogromno štev. 3.100.000.000 lir. Pri delniškem kapitalu od 120.000.000 lir znaša čisti dobiček za poslovno leto 1936. 34 in pol milijona lir. Radi orientacije pripominjamo, da dosega bilančna vsota naše Narodne banka 10 milijard dinarjev pri glavnici 180 milijonov dinarjev in čistem dobičku cirka 33 milijonov dinarjev.

Sama bilanca Assicurazioni Generali za jugoslovansko področje pa izgleda takole:

Stanje koncem leta 1936.	
	Dohodki
Prenos premijskih rezerv Din	105.435.822:10
prenosne premije	4.268.996:14
rez. za še ne poračunane škode	1.948.131:81
čisti dohodek premij	19.069.593:25
pristojbine police	429.937:94
kolektivne in prisp. gasilcem	169.208:29
odškodnine pozavarovancev	770.016:06
odškodn. pozavar. za odkupe	551.121:27
odobrene prov. pozavarov.	456.969:31
obresti	6.487.487:46
realizirani efektni dobiček	188.044:—
Vsega Din	139.775.127:65
Izdalki	
premijske pozavarovalnicam Din	1.871.594:80
poplačane škode	3.841.014:47
izplačane rente	12.284:82
izplač. divid. zavarovancem	3.920:50
odkupi	5.296.541:52
provizije	2.590.724:56
kolektiv in prisp. gasilcem	234.684:92
stroški	3.939.058:06
zdravniški honorarji	132.971:50
premijska rezerva 31. 12. 36.	112.554.192:50
prenosne premije 31. 12. 36.	4.185.854:95
rez. za neporač. škode 31. 12. 36.	1.887.320:92
knjižna izguba posojil	168.959:79
dobiček	3.266.005:41
Vsega Din	139.775.127:65

Stražišče

Zanimivost svoje vrste bomo imeli to nedeljo v Stražišču, na igrišču S. K. Savice. Vršile se bodo tekme v Stražišču najbolj priljubljenega sporta — balincanje! Tekmuje se v trojicah po izločilnem sistemu. Najboljša trojica prejme nagrado — sodček piva. Tekmuje lahko vsak. Prijavnina stane Din 6— za trojico. Vstopnina na igrišče pa Din 2—.

Cerklje

Novo učne moči. Na prazno mesto šolskega upravitelja na šoli v Cerkljah je bil imenovan g. Rozman Franc, do sedaj šolski upravitelj v Trbovljah. Iz Rovt je prestavljena na šolo v Cerklje gđ. Matilda Kordež. Iz cerkljanske šole sta premeščena na šolo na Ig gg. Milan in Ljudmila Pavlovec, prvi kot upravitelj tamošnje šole.

Poroka. V nedeljo 5. t. m. sta se poročila g. Anton Tratnik, usnar v Cerkljah in gđ. Manica Votnik, hči posestnika iz Spod. Bernika. Čestitamo.

Drevesnice. Zadnjič smo pohvalili tukajšnjo sadjarsko podružnico, danes pa jo moramo nekoliko pograjati. Podružnica ima svojo drevesnico. Leži ta drevesnica v Dvorjah za Podjedovim križem. V njej rase par prav majhnih drevesc, drugače pa je zasajena s fižolom in plevelom. Plevel gleda čez ograjo in se radovedno sklanja, kdo hodi mimo po cesti. Tako je ta drevesnica.

Nova opekarna. G. Jože Gošpic iz Dvorij je začel v Češnjevku izdelovati iz ilovce zidno opeko. Opeka, pravijo, je dobre kakovosti. V Cerkljah bomo torej imeli od sedaj domačo zidno opeko.

predstavlja 32,7 procentno obremenitev vseh vplačanih zavarovalnic.

Teh par številke pove veliko. Prvič: oklenimo se domačih zavarovalnic, ker tujci dobivajo leto za letom, s pomočjo našega lastnega denarja, v naši lastni državi, vedno večje premoženje in s tem združen vedno večji vpliv v deželi, kateri se prenaša iz gospodarskega polja na politično. Drugič opozarjamo vse pristojne oblasti, da vrše nad vsemi inozemskimi podjetji s pomočjo domačih, v vsaki posamezni stroki verziranih strokovnjakov, stalno kontrolo celokupnega poslovanja vseh inozemskih podjetij.

Resolucija na resolucijo!

Hranilnice v Dravski banovini, zbrane na VIII. rednem občnem zboru Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani dne 1. septembra 1937. ugotavljajo, da je treba v interesu obnove njihovega normalnega delovanja v korist napredka našega gospodarstva storiti sledeče korake in prositi merodajne faktorje, da poskrbijo za uresničenje teh upravičenih zahtev in želja:

1. Hranilnicam naj se vrne pravica sprejemati **pupilarni denar in denar bratovskih skladnic.**

2. Država naj prevzame odnosno izplača **predvojne avstro-ogerske državne obveznice, deželna posojila in deželna železniška posojila,** kakor je to dolžna v smislu mirovne pogodbe.

3. Narodna banka naj nudi hranilnicam po čim nižji obrešni meri posojila, ki bi omogočila mobilizacijo hranilnic; obenem apeliramo na njo, da ublaži nekatere prestroke določbe glede kreditiranja denarnih zavodov. Zlasti naj služijo za križje boni in obveznice, ki se bodo izdali denarnim zavodom v zvezi z likvidacijo kmečkih dolgov od PAB.

4. Predpisi glede **nalaganja novih vlog** pri zaščitenih denarnih zavodih naj se ublažijo.

5. Zagotovi naj se, da se bodo dali **državni blagajniški zapisi** vedno lombardirati pri državnih odnosno privilegiranih denarnih zavodih.

6. Če **odplača kmečki dolžnik** Privilegirani agrarni banki ves svoj dolg pred dospelkom, naj bi tudi PAB izplačala upniški ustanovi, ki ji je odstopila dotičnega dolžnika, celo njeno terjatev.

Evo zopet ene resolucije, to pa znamo mi Slovenci. Ponižna je tudi: storiti... prositi, zahteve... želje. In tako bo šlo dalje, do nezavesli. V Belgradu pa imamo ministre vseh kategorij, aktivne, penzionirane in take na razpoloženju. Nadalje senatorje, vladne in opozicijske pa tudi nevtalne, poslanca istih kvalitet: toda živ krst se ne gane, mi pa sklepamo resolucije. Gospodje, če niste v stanju ali pa če niste zmožni, odstopite ter vrnite se v naše lepe kraje in naredite prostor drugim; če pa tudi ti ne bode ničesar opravili, potem naj ravnatako gredo in poslali bomo zopet druge, dokler nas ne zmanjka. Ampak vsak bo naredil svojo dolžnost in ni vrag, da se ne bi naša garnitura, ki bi nekaj dosegla; Če se pa ne bo, potem je pa prav, da nas in naše gospodarstvo hudič vzame...

Druga emisija posojila za javna dela

Finančni minister gosp. Dušan Letica je dobil pooblastilo, da razpiše še 500 milijonov dinarjev za javna dela; to bo drugi del 5% posojila za javna dela.

Uredba o financiranju velikih javnih del, katera je bila sprejeta radi ožvrljenja narodnega gospodarstva, pobjanja brezposelnosti in radi napredka tujskega prometa, je predvidevala, da se bode celokupno posojilo izrabilo v roku dveh let. Računalo se je, da se bode v tem času dovršilo za 1 milijardo javnih del. Ko je bila ta uredba uzakonjena, se ni mislilo, da se bo cela milijarda placirala na domačem trgu in zato je bil finančni minister pooblaščen, da emitira samo prvo polovico tega posojila. Drugi del, zopet pol milijarde, pa naj bi se dobil v inozemstvu.

Dela pa se niso niti oddajala, niti izvrševala v pričakovanem tempu, ker je že več kot 2 $\frac{1}{2}$ leta, ko se ista fi-

nancirajo iz prvotnih 500 milijonov, kateri bodo šele okoli 15. septembra t.l. izčrpani.

V Finančnem ministru pa so prepričani, da so se razmere v državi tekoma zadnjih dveh let toliko poboljšale, da ne obstoja več potreba, obračati se za to posojilo na inozemstvo.

Ostalih 500 milijonov se bo po istem mnenju še lažje dobilo v tuzemstvu kakor prvi del tega posojila. Ta drugi del posojila pa bo sedaj razdeljen v 4 tranše po 125 milijonov in ne več kakor prvi, ki je sestojal iz 5 krat po 100 milijonov dinarjev.

Emisija prvega dela se je začela l. 1935. še pod vlado g. Jevliča, a zadnje tranše drugega dela bodo efektuirane do konca leta 1938. Ker se obveznice izplačujejo v desetletnem roku, se bo amortizacija tega 5% posojila izvršila v 13 letih, to je od leta 1936. do leta 1948. Državna hipotekarna banka je prevzela vpisovanje tega posojila in je sedaj že odobrila državi predujem od 40 milijonov dinarjev, iz katerega se izplačujejo izvršena javna dela.

Tako je združila Drž. hipot. banka 4 različne funkcije v eni sami roki, to je: bankir, finančni agent, blagajnik oddelka za državne dolgove in državni kredit in končno banka, ki razpolaga z državnim fondom za javna dela, katerega dohodke smatra za garancijo tega investicijskega posojila.

Dejstva in številke

Za podlago splošnega stanja plač velja danes v internacionalni statistiki leto 1929., katero se označuje s 100%. Iz sledečega pregleda bomo videli porast ali padec istih od leta 1929. do leta 1936. Rezultat teh števil nam bo jasno izpričal, da v državah z demokratično strukturo plače nameščencev in delavcev kažejo naraščanje, v državah z diktatorskimi ali fašističnimi režimi pa zmanjšanje. Škoda je le, da za našo državo ni na razpolago tozadevne statističnega materiala, ker bi, če gornjo konstatcijo obrnemo, iz valovanja plač lahko sklepali, pod kakšnim režimom živimo.

Avstrija l. 1929	100%	Italija l. 1929	100%
l. 1930	104%	l. 1930	99%
l. 1933	97%	l. 1933	84%
l. 1936	91%	l. 1936	86%
Nemčija l. 1929	100%	Franc. l. 1929	100%
l. 1930	102%	l. 1930	107%
l. 1933	78%	l. 1933	102%
l. 1936	77%	l. 1933	98%
		l. 1936	116%
Anglija l. 1929	100%	Amerika l. 1929	100%
l. 1930	95%	l. 1930	99%
l. 1933	95%	l. 1933	82%
l. 1936	101%	l. 1936	104%

Vsak komentar k temu seznamu je odveč. Plače so torej padle, in sicer zelo občutno, v letu 1936. v Avstriji in

Nemčiji, za malenkost pa so se dvignile v Italiji. Nasprotno pa lahko znanujemo zelo znaten prirastek v Franciji, Združenih ameriških državah in končno v Angliji.

Cene nekaterih valut

v prostem prometu

V privatnem prometu so se prošli teden trgovale

Italjanske lire	po Din	2:00—2:10
Nemške marke	"	12:97—13:00
Avstrijski šilingi	"	8:37—8:45
Angleški funti	"	238:—

Vrednostni papirji

pa notirajo:

Narodna banka	Din	7150:00—7200:00
Priv. agrarna banka	"	196:00—197:00
Vojna škoda	"	407:00—408:00
Trboveljska	"	195:00
Jadranska plovdba	"	390:00
Sladkorna tov. Osijek	"	190:00
" " Bečkerek	"	650:00

SPORT

Nogometno prvenstvo

Prvo kolo prvenstva je za nami. Prvorazredna zastopnika Gorenjske sta iz njega odnesla samo eno točko. Spravil jo je Kranj po težkem boju na ljubljanskih tleh. Svoboda res ni lahak nasprotnik, v nobenem oziru. Razgrizenost in borbenost nadoknadita pri njej marsikaj, kar je sicer pomanjkljivega v tehničnem oziru. Če bi moštvo eliminiralo iz sebe enega ali dva, ki zamenjujeta borbenost s surovostjo, bi se dalo govoriti o dobri enajstotici, ki bo najbrž tudi drugim tekmečem trd oreh. Bratstvo Jadrano niti na domačih tleh ni bilo kos. Igralo je sicer odlično, zlasti ko se je otreslo neroveze, toda tudi dobra igra ni zadostovala za rešitev vsaj ene točke. Verjetno je, da se bo moštvo znašlo šele po par težkih tekmah, in potem zadostilo nam, ki jih Gorenjci, zlasti pa Jeseničani stavijo vanje. Rezultati obeh prvoraz. tekem so: Svoboda: Kranj 1:1 (0:0); Bratstvo: Jadrano 1:2 (0:1).

V drugem razredu so srečanja prinesla sledeče rezultate: Kamnik: Mengeš 3:3, v domačinskem derbiju je Disk porazil Domžale s 4:1, na Gorenjskem pa je Savica odpravila Radoljčane kar s 7:1, dočim Kovinar v Trzinu ni nastopil.

V nedeljo se srečajo naslednji pari: Kranj mora zopet v Ljubljano, to pot v goste k Marsu. Kranj nastopi tokrat kompleten, vendar v nekoliko spremenjeni postavi. Borba bo huda in beloridečim bo treba napeti res vse sile, če se hočejo častno izmotati iz zadeve. Bratstvo je spet doma, vendar se zdi, da tudi sedaj ne bo dosti kruha iz te

moke, kajti Hermes, ki jim prihaja v goste je star in preizkušen borec v prvem razredu. Toda žoga je okrogla in neredko se zgodi, da je favorit potegnil „ta kratko“. — V domačinski skupini se sreča Disk z Mengešem, Domžale pa gredo v Kamnik, v gorenjski skupini gre Kovinar v Radovljico po točke, kakor se nadeja, Savica iz Stražišča pa ima na igrišču v Kranju v gosteh trziški Ljubelj. Ta zadnja tekma bo tudi kranjskim prijateljem sporta nadomestek za izostalo domačo prireditev.

Sportni dan S. K. Diska

Klubi na Gorenjskem se marljivo gibljejo. Pred kratkim smo pisali o impozantnem stadionu, ki si ga je zgradilo Bratstvo na Jesenicah, v sredo pa je otvarjal novo igrišče S. K. Disk v Domžalah, ki so tako igrišče že res nujno potrebovali, saj dosedanji prostori na raznih živinskih sejmiščih nikakor niso odgovarjali namenu, predvsem radi nehigienosti. Novo igrišče je ograjeno — tudi to je velika prednost — in leži tik ob kolodvoru. Urejen je zaenkrat šele igralni prostor sam, manjkajo mu še barijere, dalje garderoba in stranišča, kar pa bodo marljivi Diskovci v kratkem še uredili. — Na slavnost so gospodarji prostora povabili tri gorenjske klube za pokalni brzo-turnir in sicer Mengeš, Domžale in Kranj. Goste je na igrišču najprej pozdravil predsednik Diska, za njim jih je z lepimi besedami nagovoril predsednik občine, ki je podaril lep pokal, nato je nagovoril sportnike odposlanec LNP g. dr. Kuhelj, nakar je predsednik kluba otvoril igrišče. Nato sta nastopila kot prvi par Disk in Mengeš in se je Disk z rezultatom 1:0 kvalificiral v finale. V naslednji tekmi med komb. Domžale-Kamnik in Kranjem je slednji s 4:1 ostal zmagovalc in si v zaključni tekmi z Diskom z rezultatom 3:1 osvojil pokal. Za tolažilno darilo, nogometno žogo, sta se borila končno oba premaganca Domžale in Mengeš in so žogo odnesle Domžale. Po zaključku turnirja se je na vrtu gostilne Müller ob zvokih godbe in odlični postrežbi razvila prav prijetna zabava. S. K. Disk je na svojo prireditev, zlasti pa na novo igrišče, zgrajeno z lastnim trudom, lahko ponosen.

Ne samo najboljšo ampak tudi najcenejšo Vam izdelava

pohištvo

Mizarstvo „Sloga“
Kranj—Struževo št. 44

Plačljivo tudi na obroke

MALI OGLASI

Vsaka beseda Din 1.—; Iskanje služb in mali oglasi soc. značaja vsaka beseda 50 para; prve tri besede debeleje tiskane. Uprava „Sobote“ Kranj, Bleiweisova 7

Stalne dopisnice

iščemo po vseh krajih kranjske okolice in po vseh večjih gorenjskih vaseh, irgih in mesitih. Predpogoj: objektivnost, nestranskarstvo in v glavnem čul za socialne potrebe ljudstva. Ponudbe s pogoji, zahtevki in proročili poslati ljudji na upravo „Sobote“, Kranj, Bleiweisova 7.

Pisarniško uradnico

zmožna vseh del, z znanjem strojepisja, nemščine in dopisovanja sprejmemo takoj. Ponudbe pod „Vestna“ na upravo „Sobote“.

V konfekcijski trgovini

izkušen mlad trg. pomočnik, vojaščin prost. išče nameščenja v kakršnikoli stroki. Ponudbe na upravo pod „Delam vse“.

Sprejem začetnico

za vsa pisarniška dela. Predpogoj: strojepisje, nemščina in splošna uporaba. Hrana in stanovanje eventualno na razpolago. Samo pisemne ponudbe na upravo pod „Pridna“.

Prazne kante

kupujem stalno; vsebina 5—25 kg. Na upravo pod „Dobro ohranjene“.

Dobro ohranjen

pisalni stroj kupim in plačam takoj. Ponudbe na upravo pod „Dober“.

Kupim

starinsko skrinjo, samo dobro ohranjeno, ter plačam takoj v gotovini. Ponudbe s točnim opisom na upr. pod „Starina“.

Dopisovati

želi gospod s stalno službo z inteligentno, simpatično gospodično, staro do 30 let. Ponudbe pod „Idealist“ na upravo lista.

Kupujem steklenice,

rabljene, od črnih in podobne vseh vrst velikosti. Ponudbe na upravo pod „Steklenice“.

Inserirajte v „SOBOTE“!

Nova trgovina!

Oglejte si novo

modno trgovino

Ivo Wendling

Jenkova ulica

(na vogalu vrh stopnic)

Na zalogi damsko in moško perilo, nogavice, kravate in vsakovrstna predtiskana ročna dela

STEKLARNA

COLNAR KRAJ

ŠIPE, OGLEDALA,
PORCELAN ČEŠKI
„FRUTA“ KAKOR
DRUGE VRSTE

Kozarce za vlaganje najcenejše
Gostilničarji imajo pri steklenini
znaten popust!

Če si le preveč razgret,
k MOHOR-ju brž na sladoleđ
in kmalu vse bo dobro spet!

Vsak dan sveže pecivo, od puserlov do najfinejših tort!

Mohor Tone slaščičarna

bivša kavarna „Jäger“

„IDES“ TVORNICA ČRNILA IN KEMIČNIH IZDELKOV KRAJ

Najfinejše olje

za kolesa in šivalne stroje
je v steklenicah, kantichah
ali odprto

Risalne žebličke

jeklene, nezlomljive, svetovne
znamke „SIMPLEX“

Trgovci en gros cene!

Žarnice

pregorele zamenja
z doplačilom od
Din 6.50 dalje

„REGENERACIJA“

podružnica pri Franjo Nadižer
Kranj, Prešernova ulica št. 18

DELAVCI, KMETJE, OBRTNIKI, TRGOVCI IN URADNIKI
KUPUJTE LE

DOMAČE BLAGO

Domače pa je le ono blago, katerega izdelava naš domač obrtnik,
naš domač tovarnar in katerega prodaja naš domač trgovec!

IGNACIJ MAJNIK

splošno strojno ključavničarstvo
KRAJ, BLEIWEISOVA ULICA 29

Prvo podjetje na Gorenjskem za napravo

jeklenih valjčnih zatorov

Izdeluje tudi orodja za sončne
plajte, škarjasta omrežja, šteditilnike, železna vrata, okna itd.

Cene zmerni!

Izdelava prvovrstna!

Postrežba solidna in točna!